

„ВИДОВЕ ТЪРГОВЦИ И ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА“

➤ *В настоящата статия ще обясним какви са основните видове търговци и търговски дружества и ще ви помогне да се ориентирате коя е най-подходящата правна форма за вашия бизнес в зависимост от това дали ще работите сам или в съдружие, какъв е капиталът ви и каква отговорност можете да поемете.*

Най-често използваните организационни форми на търговска дейност в България са ЕТ (Едноличен търговец) и ТД (Търговско дружество).

За търговци НЕ СЕ смятат физическите лица, занимаващи се със селскостопанска дейност, занаятчиите и упражняващите свободни професии.

ЕТ (ЕДНОЛИЧЕН ТЪРГОВЕЦ)

Ако решите да създадете своя бизнес като едноличен търговец (ЕТ), **вие носите пълна отговорност за дълговете и данъците на вашата компания.**

ЕТ е физическо лице, на което законът предоставя качеството „търговец“, като той попада в категорията „самоосигуряващо се лице“ и като такава е длъжен да внася както осигуровки, така и данъци.

За да бъде едно лице ЕТ, то задължително трябва да е физическо (не юридическо) лице и трябва да е дееспособно.

Ако осъществява дейност, която попада в категория на патентните дейности, едноличният търговец дължи патентен данък при две условия:

- ✓ оборотът му за предходната година не превишава 50 000 лв.;
- ✓ не е регистриран по Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС);
- ✓ В зависимост от типа на бизнеса, при ЕТ са възможни 2 режима на данъчно облагане. Първият е съгласно Закона за облагане доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) с 15% от реализираната печалба. Вторият е съгласно Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) с патентен данък, който се определя съобразно вида патентна дейност (съгласно Приложение № 4 от ЗМДТ).

ТД (ТЪРГОВСКО ДРУЖЕСТВО)

Търговското дружество е обединяване на две или повече лица за извършване на търговски сделки с общи средства. Те могат да бъдат физически или юридически лица и да участват в неопределен брой дружества. Българското законодателство определя следните видове търговски дружества:

- **ООД (Дружество с ограничена отговорност)** - може да се образува от едно или повече физически или юридически лица, които *отговарят за задълженията на дружеството с дяловата си вноска в капитала на дружеството.*
- **ЕООД (Еднолично дружество с ограничена отговорност)** - собствеността на капитала е еднолична, тоест едно физическо или юридическо лице;
- **АД (Акционерно дружество)** - предприятие, чийто капитал е образуван от вноските на съдружници, срещу които те получават акции. *Акционерите не носят отговорност за задълженията си и поемат риска от загуби, свързани с дейността на дружеството, в рамките на стойността на акциите си.*
- **ЕАД (Еднолично акционерно дружество)** - акционерно дружество с един акционер.
- **СД (Събирателно дружество)** - в него могат да се включват физически и юридически лица. *Съдружниците носят неограничена и солидарна отговорност за задълженията на дружеството.*
- **КД (Командитно дружество)** – образува се с договор между две или повече лица за извършване търговска дейност под обща фирма, *като един или повече от съдружниците са солидарно и неограничено отговорни за задълженията на дружеството, а останалите са отговорни до размера на уговорената вноска.*
- **КДА (Командитно дружество с акции)** - образува се с договор, като за вноските на ограничено отговорните съдружници се издават акции. Броят на ограничено отговорните съдружници не може да бъде по-малък от 3, т.е. *има едновременно неограничено и ограничено отговорни съдружници.*

ПЕРСОНАЛНИ И КАПИТАЛОВИ ДРУЖЕСТВА

Търговските дружества могат да бъдат **персонални** и **капиталови**. Персоналните са Събирателно дружество (СД) и Командитно дружество (КД), а капиталовите – Дружество с ограничена отговорност (ООД), Акционерно дружество (АД) и Командитно дружество с акции (КДА).

Основните разлики са, че персоналните дружества, както предполага и името им, изискват лично участие на всеки съдружник, участието в тях не може да бъде прехвърлено, при напускане на един от съдружниците дружеството се закрива, а всички съдружници носят отговорност успоредно с имуществото на дружеството.

За разлика от тях, при капиталовите дружества не се изисква лично участие на всеки съдружник, участието в дружеството може да се прехвърля свободно, напускането на съдружник не води до закриване на дружеството, а съдружниците не носят отговорност извън имуществото на дружеството.

КАК ДА ИЗБЕРЕТЕ ПРАВНА ФОРМА ЗА БИЗНЕСА СИ?

Дали ще бъдете ЕТ „Иван Иванов“, „Иванови“ АД или „Иван и СИЕ“ ООД зависи от вашата дейност, капитал, цели, съдружници, данъчно облагане и т.н.

Обмислете следните въпроси:

- **Самостоятелно ли ще работите или в съдружие?** Ако ще извършвате търговска дейност самостоятелно, най-подходящо е да регистрирате ЕТ, ЕООД или ЕАД. Ако ще имате съдружници обаче, подходяща правна форма за вас ще е ООД, СД, АД, КД или КДА.
- **С какъв капитал разполагате?** Ако не разполагате с много средства, изберете ЕТ, ООД/ ЕООД, СД или КТ. За ЕТ, СД и КД няма изискване за минимален капитал при учредяването. За учредяване на ООД / ЕООД се изисква символичен минимален капитал - 2 лв. Ако сферата и мащабите на дейността изискват по-голямо капиталовложение (над 50 000 лв.), по-добре е да изберете АД или ЕАД.
- **Каква отговорност можете да поемете?** Като търговец може да

носителе неограничена, ограничен и/или солидарна отговорност за формиран дълг на вашето дружество.

- При *неограничената отговорност* отговаряте с цялото си лично имущество до размера на несеквестируемата част (определен от закона праг, който да осигури минимален доход на лицето). Такава отговорност има при ЕТ, СД и при част от съдружниците в КД и КДА.
- При *ограничената отговорност* всеки съдружник е отговорен за задълженията на фирмата до размера на неговата вноска в капитала на фирмата. Пример за дружества с ограничена отговорност са ООД, ЕООД, ЕАД и част съдружниците в КД и КДА.
- При *солидарната отговорност* съдружниците носят отговорност за целия дълг на дружеството, независимо кога са се присъединили към него. Солидарна отговорност може да има само при наличие на съдружници в ООД, СД и при част от съдружниците в КД и КДА.